

TRANH TRUYỀN DÂN GIẢN VIỆT NAM

CÂY KHẾ

Ngày xưa có hai anh em trai nhà nọ. Cha mẹ họ tần tảo sớm hôm nên xây được một cơ ngơi rộng rãi khang trang. Chẳng may, các cụ lâm bệnh nặng, theo nhau qua đời. Cha mẹ vừa nằm xuống, người anh đã vội vã chia gia tài.

Vợ chồng anh ta nhận hết nhà cửa, ruộng vườn, trâu, bò, gà, lợn, cả đến xoong nồi, bát, đĩa... Chỉ chia cho vợ chồng người em một mảnh vườn nhỏ, đất đai khô cằn, toàn cỏ dại và một cây khế trên mảnh vườn ấy.

Vợ chồng người em lấy đất trát vách, lấy cỏ lợp mái, dựng một túp lều nhỏ làm chỗ che nắng mưa. Hằng ngày họ thức dậy từ sớm tinh mơ. Chồng đi cày thuê cuộc mưu, vợ phải mò ốc bắt cua để kiếm sống.

Khô cực, vất vả lắm, nhưng người em không oán trách, cũng không xin xỏ, vay mượn anh chị tí gì. Anh động viên vợ: “Mình có sức khỏe, chịu khó làm ăn thì chẳng sợ đói.”

Năm ấy, cây khế sai quả hơn mọi khi. Quả nào cũng to, mọng nước và ngọt lịm.

Vợ chồng người em mừng rỡ, sáng nào cũng hái khế mang ra chợ bán. Chị vợ đội một thúng đầy đi, chỉ thoáng chốc đã bán hết. Nhờ vậy, cuộc sống của vợ chồng người em đỡ chật vật.

Một hôm có con chim lạ từ đâu bay đến đậu trên cây khế. Nó chọn những quả khế to nhất, mọng nhất, mổ ăn. Quả nào con chim cũng chỉ mổ vài miếng rồi bỏ. Chỉ một lúc khế đã rơi đầy gốc cây.

Người em không nỡ đuổi con chim lạ đi, anh chỉ buông lời than thở: “Chim ơi, nhà ta nghèo lắm, cả gia tài chỉ có mỗi cây khế này. Chim đừng làm rụng hết quả, hãy để lại một ít cho ta bán lấy tiền dong gạo!”.

Anh vừa dứt lời, chim bỗng kêu lên thành tiếng người:

*“Ăn một quả, trả cục vàng
May túi ba gang, mang đi mà đựng!”*

Người em lạ lắm, kể lại chuyện cho vợ nghe. Vợ chồng bảo nhau: “Mấy quả khế đáng gì mà để chim phải trả bằng vàng. Ngày mai bảo nó ăn quả nào thì ăn, đừng gặm lam nham phí phạm đi.”

Người em rụt rè trèo lên lưng chim. Lưng nó rộng như tấm phản, ấm áp vững chãi, khiến người em thấy đỡ sợ. Con chim công anh bay qua mấy dãy núi cao trập trùng rồi ra tới biển. Biển rộng mênh mông, sóng vỗ ào ào, người em không dám nhìn xuống dưới.

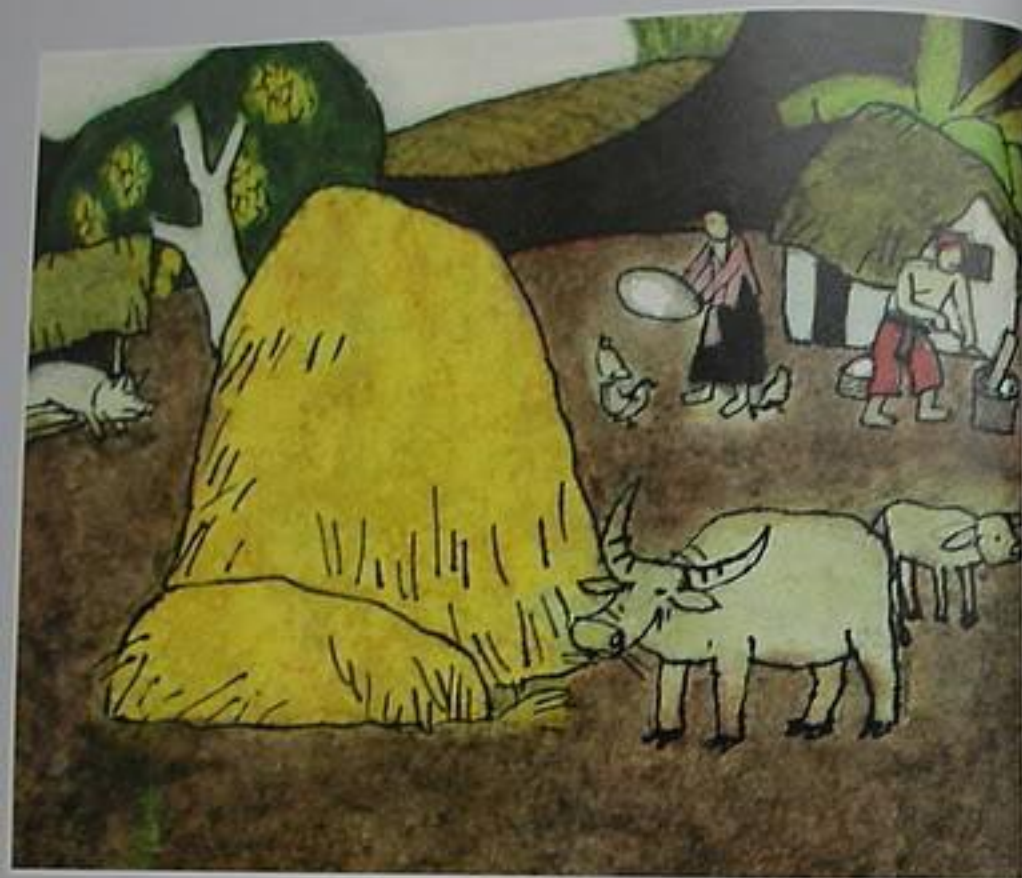
Giữa biển khơi chợt thấp thoáng một hòn đảo nhỏ. Chim lạ bay chậm lại rồi từ từ hạ cánh. Người em sững sờ thấy mình đứng trước một cửa hang rộng. Từ trong hang hắt ra ánh sáng vàng lấp lánh.

Chim nói với anh: "Vào hang nhặt vàng nhanh lên rồi về, sợ tối nay biển động đấy!" Người em bước đi như trong mơ giữa những thỏi vàng óng ánh chất đầy trong hang. Anh nhặt những thỏi vàng nhỏ bỏ vào được hai phân túi, đã vội quay ra bảo chim trở về.

Người và chim lại vượt qua biển rộng bao la, núi cao chọc trời mà chỉ trong nháy mắt đã về đến nhà. Hai vợ chồng chưa kịp cảm ơn, chim đã bay đi mất.

Từ ngày ấy, vợ chồng người em trở nên khá giả. Họ lại vốn cần cù chịu khó, nên nhà cửa, ruộng vườn ngày càng rộng rãi. Trâu bò, gà, lợn đầy chuồng...

Xóm giềng ai cũng yêu mến họ.

Những lúc rỗi rãi công việc đồng áng, mọi người lại đến chơi, chia vui với vợ chồng người em. Ai cần gì vợ chồng anh đều sẵn lòng giúp đỡ, chẳng ngại tốn tiền bạc, công sức.

Vợ chồng người anh thấy em lâu nay nghèo túng, bây giờ bỗng nhiên giàu có, lại nghe người ta kháo nhau, càng tin em mình vợ được vàng, bèn lân la đến hỏi dò. Người em thật thà kể hết mọi việc.

Vợ chồng người anh vốn tính tham lam, biết chuyện rồi đứng ngồi không yên. Vợ chồng bàn nhau sang nhà người em, xin đổi cả cơ ngơi nhà mình để lấy cây khế.

Vợ chồng người em nghe anh chị ngọt nhạt, mới dẫu không thuận vì sợ anh chị thua thiệt nhiều quá. Hơn nữa cây khế như là ân nhân, nên họ không muốn xa nó. Nhưng thấy anh nằn nì mãi, người em đành đồng ý, chuyển về nhà anh chị ở.

Từ ngày đổi được cây khế, ngày nào vợ chồng người anh cũng ra gốc khế ngồi chờ. Họ ngong ngóng mong chim thần xuất hiện, đưa họ ra đảo sớm để lấy được nhiều vàng.

Họ chờ mãi... Rồi cũng đến một ngày chim lại bay đến ăn khế. Chim lại ăn như lần trước. Quả nào to, chín vàng là nó mổ mấy miếng rồi bỏ. Vợ chồng người anh tranh nhau kể lễ, xin chim rủ lòng thương. Chim lại bảo:

*“Ăn một quả, trả cục vàng
May túi ba gang, mang đi mà đựng.”*

Vợ chồng người anh như mở cờ trong bụng, vội lấy vải mới ra khâu một cái túi rô to. Đêm hôm ấy họ không dám ngủ, thấp thỏm sợ chim quý đến muộn.

Sáng sớm, vừa nghe tiếng cánh chim vỗ nhẹ ngoài sân, người anh đã vội chạy ra leo lên lưng chim giục bay gấp. Khác với lần trước, lần này biển động dữ dội, sóng biển gào thét như muốn nhấn chìm tất cả.

Ra tới đảo, chim chưa kịp ngừng đập cánh, người anh đã vội vàng nhảy xuống. Ông ta không kịp nghe lời chim dặn: “Lấy vàng nhanh lên rồi về. Hôm nay biển động, có sóng dữ.”

Người anh vội vã vợ vàng, nhét đầy cái túi to tương. Tiếng chim ở ngoài cửa hang gọi vào gấp gáp: “Về thôi, tôi rồi!”. Nhưng ông ta còn cố nhét thêm vàng vào lưng quần và tay áo, rồi mới ì ạch đi ra, leo lên lưng chim.

Chim phải chở nặng nên bay rất chậm. Đã mấy lần nó bảo người anh vứt bớt vàng đi thì mới bay nổi, nhưng lão không nghe: “Vàng chứ có phải sỏi dâu mà bảo ta vứt đi!”

Trời đêm mịt mù, gió biển mỗi lúc một dữ dội. Chim lại bảo người anh: “Vứt bớt vàng đi kẻo hai ta sẽ rơi xuống biển đây!”. Người anh vẫn không chịu nghe lời, lại còn khoác chặt hơn cái quai túi vào cổ chim...

Đúng lúc ấy, một cơn gió lốc ào ào xoáy đến. Chim không thể gượng được nữa, nó lảo đảo, đôi cánh chập chới cố bay lên.

Nhưng đôi cánh chim làm sao cũng lại được trận cuồng phong. Chim bị gió hất nghiêng mình đi, người anh và cái túi vàng nặng trĩu rơi tòm xuống biển. Những đợt sóng khổng lồ ngay lập tức nhấn chìm cả người lẫn vàng xuống lòng biển sâu.

Chim lạ bay vút lên cao và mất hút. Từ đây trở đi, đã bao nhiêu mùa khế trôi qua, nhưng người ta không hề thấy con chim lạ ấy quay lại để thử lòng người nữa.